

УДК 811.111'38'22:821.111(415)'05.08Уайльд
DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.15.2021.24>

“THE HAPPY PRINCE” ОСКАРА УАЙЛЬДА У ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІЙ ТА СЕМІОТИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Павлюк А. Б.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Статтю присвячено аналізу авторської казки відомого ірландського поета, драматурга й прозаїка пізнього Вікторіанського періоду Оскара Уайльда (1854–1900) “The Happy Prince” та виявленню лінгвостилістичних і лінгвосеміотичних засобів, які створюють поетику досліджуваної казки. На основі опрацьованих теоретичних праць з літературознавства, лінгвостилістики, лінгвокогнітології, прагматики та лінгвосеміотики з’ясовано, що творчість Оскара Уайльда, а саме літературна казка, привертає увагу науковців, хоча лінгвостилістичні та лінгвосеміотичні аспекти залишилися поза межею дослідження.

Підкреслено вміння автора гротескно зображати складні філософські питання, що панували у суспільстві тих років, а також засуджувати егоїзм, лицемірство й несправедливий устрій цього суспільства і про-тиставляти їх красі, відданості, любові, співчуттю до страждань інших та самопожертві.

Особливу увагу приділено лінгвостилістичним засобам, які створюють поетику казки. Наголошено, що саме тропи розкривають глибину зображуваного предмета, індивідуалізують персонаж і допомагають виявити ставлення автора до зображуваного, а правильне їх використання вказує на майстерність письменника. Епітети, метафора, персоніфікація, вульгаризми, демінутиви, вигуки та антоніми моделюють портретне й пейзажне зображення, почуття й переживання героїв.

Лінгвосеміотика як наука про вербальні знакові системи теж стала предметом нашого дослідження у казці “The Happy Prince”. Лінгвосеміотичний аналіз сприяв вивченню символічності в досліджуваному тексті. Послугування енциклопедичними словниками символів уможливило виявити, що ластів’я-серпокрилець (один з головних героїв казки), метелик, дорогоцінні камені та золото є ключовими предметними символами. Бог, Янгол і Рай, окрім того, що мають своє символічне значення, за стилем наближають казку до притчі. Аналіз символів-кологоративів (червоного, жовтого, зеленого, сірого, білого, фіолетового), які використані у творі, дав змогу дійти висновку, що кольори відіграли неабияку роль у зображенні хвилювань та почуттів героїв.

Ключові слова: літературна казка, лінгвостилістика, лінгвосеміотика, тропи, символи.

Pavliuk A. B. “The Happy Prince” by Oscar Wilde in Linguistic and Semiotic Aspect. The article is devoted to the analysis of the famous Irish poet, playwright and prose writer of the late Victorian period Oscar Wilde’s (1854–1900) tale “The Happy Prince” and the identification of linguostylistic and linguosemiotic means that create the poetics of the studied tale. On the basis of the analyzed theoretical works on literary studies, linguostylistics, linguocognitology, pragmatics and linguosemiotics, it was found out that the works of Oscar Wilde, namely a literary tale, attracts the attention of scholars, although linguostylistic and linguosemiotic aspects remain uninvestigated.

The author grotesquely depicts the complex philosophical issues that prevailed in the society of those years. While raising the themes of beauty, devotion, love, compassion for the suffering of others and self-sacrifice, the author condemns selfishness, hypocrisy and unjust society.

Particular attention is paid to the linguistic and stylistic means that create the poetics of the tale. The figures of speech that reveal the depth of the depicted object, individualize the character and help to identify the author’s attitude to the events of the tale, and their proper use indicates the skills of the writer. Epithets, metaphors, personifications, vulgarisms, diminutives, exclamations and antonyms model the portrait and landscape image, feelings and experiences of the characters.

Linguosemiotics, as a science about verbal sign systems, also became the subject of our study in “The Happy Prince”. Linguosemiotic analysis gave the possibility to study the symbolism in the text. Using encyclopedic dictionaries of symbols it was concluded that the swallow (one of the protagonists of the tale), the moth, precious stones and gold were found to be the key subject symbols. God, Angel and Paradise, in addition to having their symbolic meaning, bring the tale closer to a parable. The analysis of the color symbols used in the work (red, yellow, green, grey, white, purple) allowed us to conclude that colors played a significant role in the reflection of the characters’ emotions and feelings.

Key words: literary tale, linguostylistics, linguosemiotics, figures of speech, symbols.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Текст казки постійно залишається предметом уваги різних наукових напрямів. Він перебуває у фокусі лінгвістичних та перекладознавчих студій, де вивчалися структурний (А. Ж. Греймас, К. Бремон, Х. Ясон, Б. Холбек, О. В. Марчук), лінгвопрагматичний (Н. Л. Мастилко,

О. О. Розанова), лінгвостилістичний (С. В. Волкова, О. Д. Нефьодова), лінгвокогнітивний (Н. Ф. Єремеева, Ю. В. Мамонова, О. С. Солодова), лінгвосеміотичний (С. В. Волкова, А. А. Воловик, К. В. Степаненко) аспекти казки, а також у літературознавстві (О. М. Веселовський, Р. М. Волков, С. А. Гуллакян) та фольклористиці (С. М. Мелетинський, В. Я. Пропп).

Матеріалом нашого дослідження вибрано текст літературної казки "The Happy Prince" Оскара Фінгала О'Флагерті Уїллса Уайльда. Огляд критичної літератури засвідчує, що літературна казка Оскара Уайльда є об'єктом ґрунтовних розвідок у літературознавстві (О. С. Купріянова, І. Ю. Мауткіна, О. Р. Посудієвська, Ю. В. Янченко та ін.) та лінгвістиці (А. О. Пікалова, Г. Д. Яловенко та ін.). До прикладу, Ю. Янченко дослідила художньо-естетичну своєрідність казок Оскара Уайльда і довела, що особистість автора накладає відбиток на стилістику літературної казки, зумовлює вибір лексичних одиниць і використання художніх засобів [1]. Проте мало уваги приділено саме аналізу лінгвостилістичних та семіотичних аспектів творів такої епітажної особистості та тонкого стиліста, як Оскар Уайльд, що є надзвичайно актуальним для науковців, оскільки казкова спадщина Уайльда демонструє особливості розвинутої літературної казки Великої Британії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Англійська літературна казка, яка бере початок у кельтській міфології, проте має тісний зв'язок з європейським фольклором, розкриває такі цінності, як істина, добро, справедливість, мужність, краса тощо. В *Oxford Encyclopedia of Children's Literature* за редакцією Дж. Зайпса зображені такі підходи до аналізу, як структуралістський (В. Пропп), соціально-історичний та ідеологічний (Дж. Зайпс), психоаналітичний (Б. Беттельгейм), феміністська критика (К. Бакчילהа, Р. Боттигхаймер) [8]. З позиції семіотики та лінгвостилістики авторську казку досліджували Р. Барт, Е. Бенвеніст, О. Ф. Лосев, Ю. М. Лотман, Ч. У. Морріс, Г. Г. Почепцов, У. Еко та ін.

Окреслення етапів становлення літературної казки та її лінгвостилістичних особливостей стало предметом дослідження таких вчених, як Л. Ю. Брауде, М. Н. Липовецький, В. Д. Шинкаренко та ін. Так, Л. Ю. Брауде досліджувала етапи розвитку літературної казки, М. Н. Липовецький – її поетику, В. Д. Шинкаренко порівнював міф і казку.

Формулювання мети і завдань статті.

Метою пропонованої праці є виявлення лінгвостилістичних і семіотичних засобів, які створюють поетику авторської казки Оскара Уайльда "The Happy Prince", першої казки, написаної видатним ірландським поетом, драматургом, прозаїком та есеїстом Вікторіанського періоду.

Поставлена мета зумовлює виконання таких **завдань**: 1) провести аналіз критичної літератури, присвяченої різним аспектам дослідження авторської казки загалом та творів Оскара Уайльда зокрема; 2) висвітлити вплив Вікторіанської доби на творчість авторів англійських літературних казок; 3) здійснити лінгвостилістичний та семіотичний аналіз досліджуваного твору.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Вікторіанською епохою вважають період правління Вікторії, королеви Великобританії та Ірландії, імператриці Індії (з 1837 по 1901 рр.). Це був період розквіту економіки Великобританії, епоха порядку й високих моральних принципів. Під час правління королеви Вікторії великого розвитку набула не тільки

економіка країни, а також і мистецтво. У літературі змінювалися стилі та напрями, старе відходило, з'являлося нове. Провідним жанром був реалістичний роман, який розвивав традиції письменників XVIII століття. За допомогою роману письменники порушували різноманітні проблеми, наприклад, суперечності – між бідністю та багатством, між особистістю та суспільством [3, 33].

У британських літературних казках середини XIX століття висвітлюється поетика британської доуайльдівської літературної казки. Її композиційний лад складніший, ніж у народній казці, тексти більші за обсягом і можуть бути навіть розділені на частини. Особливістю британської літературної казки є тісний зв'язок з моральною стороною твору, а всі її герої наділені характерами. Варто зазначити, що текст англійської літературної казки простий, упорядкований, має високий рівень зв'язаності. Оскільки тексти орієнтовані на дітей, вони не містять складних граматичних конструкцій і виражають логічні зв'язки між частинами висловлювання. Автори англійських літературних казок активно використовують стилістичні засоби з метою надати своїм творам власної самобутності та неповторності.

У світлі розв'язання завдань нашої праці ми розглядаємо літературну казку як складне лінгвостилістичне утворення, яке сформоване на основі взаємодії різноманітних семіотичних систем, що функціонують у межах певної культури. Як частина семіосфери, він становить структурно самостійне ціле, частини якого входять, як органи – в організм [2, 225]. Достеменно відомо, що людина живе у світі символів та знаків, тлумачення яких обов'язково потребує особливих знань про їх відношення до інших знаків у знаковій системі. Символіка не тільки виражає відношення між предметами, явищами та ідеями, а навіть відкриває закони зв'язку матеріального світу з надприродним [7, 10].

Дев'ять літературних казок Оскара Уайльда, які посідають особливе місце в англійській літературній традиції та заслуговують на пильну увагу з боку дослідників, складають дві збірки, які він написав для своїх синів, а саме "The Happy Prince" і "Other Tales", які з'явилися 1888 року, та "A House of Pomegranates" (1891 р.). Сам автор називав їх етюдами в прозі, оскільки він зіштовхує в них незвичайний світ з буденністю, банальністю та вульгарністю реального життя, майстерно змальовує несправедливий устрій суспільства.

Казка "The Happy Prince", яка була першою у збірці, захоплює поетичністю та вишуканістю мови, і цей стиль є властивим Оскару Уайльду, позаяк він був представником філософії естетизму і оспівував велич та вічність мистецтва, проголошував насолоду як вищий сенс існування (гедонізм). Однією з основних категорій естетики автора є проблема Краси, яка усвідомлюється як основний критерій мистецтва і як єдина сила, яка спроможна вдосконалити повсякденне життя. Навіть передмову до відомого роману "The Picture of Dorian Gray" автор починає словами *The artist is the creator of beautiful things* (2). Він висвітлює любов і співчуття, засу-

джує егоїзм і лицемірство, висловлює своє особисте ставлення до мистецтва. Особливо хвилюють його питання, пов'язані з духовним світом людини.

Окрім теми краси, у досліджуваній казці порушуються теми самопожертви, відданості, любові, яка призводить до трагедії, що посилено християнськими мотивами у фіналі казки.

У казці живий принц не вміє плакати, оскільки його палац міститься за високим парканом, який відділяє чудовий сад від міста, у якому живуть бідні і нещасні люди:

"When I was alive and had a human heart," answered the statue, "I did not know what tears were, for I lived in the Palace of Sans-Souci, where sorrow is not allowed to enter. In the daytime I played with my companions in the garden, and in the evening I led the dance in the Great Hall. Round the garden ran a very lofty wall, but I never cared to ask what lay beyond it, everything about me was so beautiful. My courtiers called me the Happy Prince, and happy indeed I was, if pleasure be happiness. So, I lived, and so I died. And now that I am dead they have set me up here so high that I can see all the ugliness and all the misery of my city, and though my heart is made of lead yet I cannot chose but weep" (1)

Принц-статуя приносить себе в жертву, намагаючись вилікувати біль свого тепер уже олов'яного серця: віддає рубін зі шпаги, очі, листочки золота з костюма. Він віддає не дорогоцінні камені та золото, а віддає свою красу.

Early the next morning the Mayor was walking in the square below in company with the Town Councillors. As they passed the column he looked up at the statue: "Dear me! how shabby the Happy Prince looks!" he said. "How shabby indeed!" cried the Town Councillors... "The ruby has fallen out of his sword, his eyes are gone, and he is golden no longer," said the Mayor in fact, "he is little better than a beggar!" (1)

Приносить себе у жертву і Ластів'я-Серпокрилець, який залетів у місто, щоб перепочити і наздогнати своїх друзів, які відлетіли у теплі краї. Автор описує образ Серпокрильця, зміни його характеру від легковажного до персонажа, який готовий до самопожертви. І головні герої казки отримують винагороду:

"Bring me the two most precious things in the city," said God to one of His Angels; and the Angel brought Him the leaden heart and the dead bird. "You have rightly chosen," said God, "for in my garden of Paradise this little bird shall sing for evermore, and in my city of gold the Happy Prince shall praise me" (1)

Лінгвостилістичний аналіз казки "The Happy Prince" проявляється через лексику та стилістику, а саме тропи, які моделюють портретне й пейзажне зображення, почуття і переживання героїв, емоції і внутрішній світ. Уайльд – майстер художнього слова і чудовий знавець мови, тому епітети, які він використовує, вражають читача:

He was gilded all over with thin leaves of fine gold, for eyes he had two bright sapphires, and a large red ruby glowed on his sword-hilt.

a big yellow moth; the most graceful curtsseys; a great granite throne, a ridiculous attachment, he loveliest of the Queen's maids-of-honour, etc. (1)

Метафора посідає почесне місце у творчості казкаря:

The eyes of the Happy Prince were filled with tears, and tears were running down his golden cheeks. His face was so beautiful in the moonlight that the little Swallow was filled with pity (1)

Лінгвостилістичний і лінгвосеміотичний аналіз поезики казки "The Happy Prince" показав, що лінгвостилістичні засоби, тропи й фігури одночасно постають образами-символами, які несуть певну інформацію про образи вікторіанської доби, втілені в тексті казки.

Лінгвосеміотичний аналіз спрямовано у нашому дослідженні на виявлення тих лінгвальних засобів, які втілюють певні символічні значення про образи вікторіанської доби, власне які і становлять поетичну образність казки. До прикладу, статуя Щасливого Принца, що є персоніфікацією чоловіка, готового до самопожертви заради людей, є одночасно і символом стійкості, непохитності, стабільності, оскільки камінь у багатьох культурах символізує силу, цілісність, сталість [6, 135].

Ластів'я-Серпокрилець також зображений як чоловік, а його кохана Очеретинка жіночого роду. Птах слугує символом маскулинності, він уміє говорити, має почуття любові, поводить себе як чоловік, залишившись із коханою, а не приєднавшись до друзів. З часом персонаж звинувачує кохану в тому, що вона не вміє вести бесіду і що вона кокетка, бо заграє з вітром, а тому він був просто засліплений коханням. Згодом він допомагає бідним і віддає своє життя за них.

Цікавим є той факт, що Уайльд навіть Смерть персоніфікував як «чоловіка»:

"Death is the brother of Sleep, is he not?" (1)

Вульгаризми та лайливі слова також присутні у казці для вираження негативних емоцій, коли персонаж не може стримати себе:

Buy back your wheelbarrow? You don't mean to say you have sold it? What a very stupid thing to do! (1)

Вибуки, які вживаються для вираження емоційного стану персонажа, можуть позначати як позитивні, так і негативні емоції. І рівень емоційності читачі можуть визначити лише з контексту або на основі емоційно забарвленої лексики:

He looked up, and saw – Ah! what did he see? The eyes of the Happy Prince were filled with tears, and tears were running down his golden cheeks.

"...and though my heart is made of lead yet I cannot chose but weep" "What! is he not solid gold?" (1)

У наведених прикладах емоції можливо зрозуміти тільки з попереднього контексту.

Демінутивні (тобто слова, що мають позитивні відтінки пестливості у наступних прикладах) автор створює лише за допомогою прикметника *little*: *a little boy, a little Swallow*.

Аналіз казки "The Happy Prince" засвідчив, що одним із головних стилістичних засобів є антоніми:

So the Swallow flew over the great city, and saw the rich making merry in their beautiful houses, while the beggars were sitting at the gates. He flew into dark lanes, and saw the white faces of starving children looking out listlessly at the black streets (1)

Символіка, що є інструментом пізнання, методом вираження реальності й прихованих скарбів духовності віднайшла своє місце в досліджуваній казці. «Енциклопедичний словник символів культури України» визначає **ластівку** символом добра і зла; весни; відродження; щастя; матері, коханої дівчини [4, 428]. Проте ми можемо стверджувати, що автор вбачав у ній саме символи добра і відродження.

Не випадковим є вибір автором епізодичного героя казки – **великого жовтого метелика** (*a big yellow moth*). Відповідно до визначення, поданого у словнику символів, укладеного Джеком Тресіддером, метелик символізує недовговічність, коротке життя й щастя, непостійність [6, 18]. У тексті казки метелик став тим об'єктом, який допоміг познайомитися Серпокрильцю з найпрекраснішою Очеретинкою:

...he was in love with the most beautiful Reed. He had met her early in the spring as he was flying down the river after a big yellow moth, and had been so attracted by her slender waist that he had stopped to talk to her (1)

Намагаючись наздогнати метелика, Серпокрилець побачив найпрекраснішу Очеретинку, якою замилювався. Метелик є знаковим тригером початку нових взаємовідносин між чоловіком і жінкою.

Прецедентні імена також постають носіями певної культурної інформації в тексті казки. Так, назва палацу **Sans-Souci**, у якому жив Принц, не випадкова. Сансусі (збудований 1745 року) розташований у Потсдамі, біля Берліна, і є колишньою літньою резиденцією прусського короля Фрідріха II. Назва походить від французького словосполучення **sans souci** – «без турбот». І справді, коли Принц був живий і мав людське серце, жив у такому палаці без турбот:

"I lived in the Palace of Sans-Souci, where sorrow is not allowed to enter. In the daytime I played with my companions in the garden, and in the evening I led the dance in the Great Hall. Round the garden ran a very lofty wall, but I never cared to ask what lay beyond it, everything about me was so beautiful" (1)

Такі дорогоцінності, як коштовне каміння і золото, також відіграють певну символічну роль у творі Оскара Уайльда. **Рубін** є символом страсної любові, хоробрості, могутності, царственності [6, 312]. На ефесі меча Принца палав великий червоний рубін, який підкреслює гідність і любов до людей Принца-Статуї.

Золото символізує Сонце, світло, святість, стійкість, знатність, і водночас – ідолопоклоніння, зло. Золото вже в біблійні часи символізувало могутність та багатство [6, 122–123]. У тексті казки автор розповідає про статую Принца, вкриту тонким шаром щирого золота (*fine gold*). Ластів'я мав золоту спальню (*a golden bedroom*), умостившись на ночівлю у ногах Щасливого Принца, що свідчить про знатність і багатство. Проте у прикладі *"I am covered with fine gold," said the Prince, "you must take it off, leaf by leaf, and give it to my poor; the living always think that gold can make them happy"* (1) підкреслюється певне ідолопоклоніння бідних людей перед цим металом.

Сльози неодноразово з'являються на обличчі Щасливого Принца. За тлумаченням, поданим у словнику, вони символізують запліднювальне начало; невігойне горе; біду, муки; каяття; духовне очищення; радість; чистоту [4, 760]. Щодо сліз Принца, то вони є втіленням не тільки горя й мук, але й духовного очищення:

"When I was alive and had a human heart," answered the statue, "I did not know what tears were..." (горе, муки) (1)

The eyes of the Happy Prince were filled with tears, and tears were running down his golden cheeks (духовне очищення) (1)

У фіналі казки **Бог** просить одного з **янголів** принести йому дві найдорогоцінніші речі, і янгол приніс йому свинцеве серце і мертвого птаха.

"Bring me the two most precious things in the city," said God to one of His Angels; and the Angel brought Him the leaden heart and the dead bird. "You have rightly chosen," said God, "for in my garden of Paradise this little bird shall sing for evermore, and in my city of gold the Happy Prince shall praise me" (1)

У наведеному фрагменті **Бог, Янгол і Рай** мають своє символічне значення. **Бог** [5, 17] символізує вічність, досконалість, святість, тоді як **янгол** у біблійній традиції – духовна істота, за посередництвом якої Бог виявляє свою волю і є символом служіння [5, 8].

Рай – символ щасливого майбутнього для релігійної людини; мирного буття, душевного спокою; рівноваги й внутрішнього задоволення; красивої, благодатної та багаті землі; кохання; найвищої насолоди [6, 308]. За свої самопожертви Принц і птах отримують нагороду вічного життя у прекрасній землі.

Колоративи, які вживає автор у тексті казки, також є об'єктом нашого лінгвостилістичного аналізу. Червоний, жовтий, зелений, сірий, білий, фіолетовий – кольори, які допомагають автору зобразити внутрішній світ, хвилювання та почуття героїв. До прикладу, **червоний** – найбільш емоційно насичений колір, який має різну символіку. З одного боку, його вважають найагресивнішим кольором, який символізує кров, кровопролиття, вогонь [4, 860], а з іншого боку, це колір Божої любові до людей, до людського роду, бо Син Божий заради спасіння людства пролив свою святу кров, а після нього – інші мученики за віру Христову [4, 861].

У Словнику символів Х. Є. Сірлота зазначено, що доісторична людина окропляла кров'ю будь-який об'єкт, який вона хотіла повернути до життя. У римлян червоний колір позначав божественність [4, 860].

У досліджуваному тексті **червоний** з'являється двічі. У перших рядках казки це колір великого червоного рубіна, який палав на ефесі (*a large red ruby glowed on his sword-hilt*). І якщо ми описували рубін як символ царювання, гідності, сили й водночас любові, пристрасті, то червоний колір підкреслює цю силу значенням Божої любові до людей.

Удруге читачі зустрічають червоний колір на закручених, поколотих голками руках швачки, що символізує важку працю бідної жінки:

Her face is thin and worn, and she has coarse, red hands, all pricked by the needle, for she is a seamstress (1)

І кожен колір може бути витлумачений як знак або символ.

Висновки та перспективи досліджень у цьому напрямі. Казки є невід’ємною частиною світової літературної традиції, що потребує особливого підходу. Поетика казки “The Happy Prince” утворюється лінгвостилістичними (епітети, метафора,

персоніфікація, вульгаризми, демінутиви, вигук та антоніми) та лінгвосеміотичними (символи і колоративи) засобами.

Образ Вікторіанської доби введенням різноманітних образів-символів, лексико-стилістичних засобів знаходить втілення у казковому просторі, зокрема й в аналізованій казці.

Перспективою досліджень є аналіз міфопоетичної структури казок Вікторіанської доби, виявлення лінгвальних засобів, що формують таку міфопоетику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Янченко Ю. Художньо-естетична своєрідність казок Оскара Уайльда. *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Літературознавство*. Харків, 2009. Вип. 3 (1). С. 74–80.
2. Lotman Y. On the Semiosphere. *Sign Systems Studies*. 2005. № 33.1. P. 205–229.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

3. Вікторіанська література. *Літературознавча енциклопедія* : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 624 с.
4. Енциклопедичний словник символів культури України / за заг. ред. В. П. Коцура, О. І. Потапенка, В. В. Куйбіди. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гавришенко В. М., 2015. 912 с.
5. Словарь символов / авт.-сост. М. В. Адамчик. Минск : Харвест, 2010. 224 с.
6. Тресиддер Дж. Словарь символов. Москва : ФАИР-ПРЕСС, 1999. 448 с.
7. Энциклопедия символов / сост. В. М. Рошаль. Москва : АСТ; СПб : Сова, 2008. 1007 с.
8. The Oxford Encyclopedia of Children's Literature / ed. J. Zipes. New York : Oxford University Press, 2006. URL: <https://ua1lib.org/book/1654629/2c6633>.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Wilde O. The Happy Prince and Other Tales. URL: <https://www.gutenberg.org/ebooks/902>
2. Wilde O. The Picture of Dorian Gray. URL: https://www.homeenglish.ru/wilde_the_picture_of_dorian_gray.htm

REFERENCES

1. Yanchenko, Yu. (2009). Khudozhno-estetychna svoieridnist kazok Oskara Uailda [Literary and aesthetic originality of Oscar Wilde's fairy tales]. Kharkiv [in Ukrainian].
2. Lotman, Y. (2005). On the Semiosphere. *Sign Systems Studies*, 33.1, 205–229.

DICTIONARIES

3. Kovaliv, Yu. I. (Ed.) (2007). Viktorianska literatura. Literaturознаvcha entsyklopediia [Victorian literature. Literary encyclopedia]: u 2 t. Kyiv: VTs “Akademiiia” [in Ukrainian].
4. Kotsur, V. P., Potapenko, O. I., Kuibida, V. V. (Ed.) (2015). Entsyklopedychnyi slovnyk symboliv kultury Ukrainy [Encyclopedic dictionary of Ukraine's culture symbols]. Korsun-Shevchenkivskiyi : FOP Havryshenko V. M. [in Ukrainian].
5. Adamchuk, M. V. (Ed.) (2010). Slovar symbolov [Dictionary of symbols]. Mynsk: Kharvest [in Russian].
6. Tresydder, Dzh. (1999). Slovar symbolov [Dictionary of symbols]. Moskva: FAYR-PRESS [in Russian].
7. Roshal, V. M. (Ed.) (2008). Entsiklopediya symbolov [Encyclopedia of symbols]. Moskva: AST, SPb: Sovo [in Russian].
8. The Oxford Encyclopedia of Children's Literature / ed. J. Zipes. New York: Oxford University Press, 2006. Retrieved from: <https://ua1lib.org/book/1654629/2c6633>.

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Wilde, O. The Happy Prince and Other Tales. Retrieved from: <https://www.gutenberg.org/ebooks/902>.
2. Wilde, O. The Picture of Dorian Gray. Retrieved from: https://www.homeenglish.ru/wilde_the_picture_of_dorian_gray.htm.